

Kommunförvaltningen

Tjänsteskrivelse

Dnr: Ks 2016/451

Åke Grönvall
Ekonomidirektör

Promemoria - Ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga

Bakgrund

Regeringen har den 21 juni 2016 skickat ut ett förslag till nytt ersättningssystem för mottagandet av barn och unga. Remissen ska vara besvarad den 24 augusti 2016. Utgångspunkter för ett nytt ersättningssystem ska enligt regeringen vara ett förenklat regelverk med fler schablonersättningar, minskad administrativ börda och förbättrade planeringsförutsättningar. De senare ska, enligt promemorian, förbättras genom ökad förutsägbarhet i fråga om vilken ekonomisk ersättning kommunen är berättigad till och när utbetalningen kommer att ske.

Nuvarande ansökningsförfarande leder till eftersläpningar i utbetalning av ersättningar eftersom kommunen har förhållandevis lång tid på sig att ansöka om ersättning och Migrationsverkets handläggningstider är långa. Bedömningen är att ett system som i huvudsak är baserat på schabloner som innebär att ersättningen kan betalas ut automatiskt bidrar till att förbättra både för kommunerna och för Migrationsverket som utbetalande myndighet. Det nya systemet är också tänkt att leda till att kommunerna får drivkrafter att hitta kostnadseffektiva former av boenden. Det bör också kunna bidra till boendelösningar som är anpassade till behoven hos ensamkommande barn och unga och till ökad flexibilitet i kommunernas mottagande.

Under 2014 och 2015 har antalet ensamkommande barn ökat kraftigt och regeringens förslag till nytt ersättningssystem är därför tänkt att dämpa kostnadsutveckling.

Vellinge kommuns situation per den 5 augusti 2016

Vellinge kommun har mottagit 185 ensamkommande barn sedan avtal tecknades med migrationsverket.

Totalt är kommunen vårdnadshavare för 130 barn och unga. Av dessa är 107 barn och unga är placerade i HVB-hem, varav 57 är placerade i kommunen och 50 utanför

POST 235 81 Vellinge
BESÖK Norrevångsgatan 3
TELEFON 040-42 50 00
FAX 040-42 51 49
E-POST vellinge.kommun@vellinge.se
WEBB Vellinge.se

BANKGIRO 5896-1467
ORG. NR 212000-1033

kommunen. Utöver de 107 HVB-hems placerade finns 4 i jourlägenheter och 19 i familjehem.

För att lösa mottagandet av ensamkommande barn har Vellinge kommun under 2015 och 2016 investerat ca 43 mnkr i nya HVB-hemslösningar, samt upphandlat driftsentreprenörer för verksamheten som bedrivs 24 timmar om dygnet i 7 dygn per vecka.

Vellinge kommun erhåller inte full kostnadstäckning för ovanstående verksamhet, beroende på att ersättningar över 1900 kr/dygn inte ersätts utan särskilda skäl. I bokslutet 2015 finns fordringar på Migrationsverket på sammanlagt 33,2 mnkr. Av denna summa har 7,2 mnkr (22 %), vilken avser ersättning för dygnskostnader över 1900 kr/dygn, redovisats som en osäker fordran. Fordran avser tidsperioden 20141001 - 20151231 .

Förändring av den ekonomiska ersättningsmodellen

I nedanstående jämförelse beskrivs nuvarande ersättningsnivåer med föreslagna ersättningsnivåer:

Ersättning i dag

- 500 000 kronor per kommun och år som tecknat avtal
- 1 600 kronor per dygn för obelagda platser inom överenskommelsen (ök)
- 1 900 kronor per dygn för belagd plats inom ök och HVB utanför ök
- Faktiska kostnader för familjehem utanför ök och LVU-placeringar
- 1 000 kronor per dygn i stödboende
- HVB utanför ök ersätts för faktiska kostnader för barn med uppehållstillstånd
- Ersättning för faktisk kostnad för ankomstkommuner.
- 31 000 och 39 000 engångsbelopp för socialtjänstens utredning inför placering
- Faktisk kostnad för ersättning till gode män

Föreslagen ersättning från och med 2017

- 500 000 till alla kommuner per år fast ersättning
- Rörlig ersättning i sju dygn i enlighet med kommunens fastställda andel.
- 3 000 kronor per dygn för barn till ankomstkommunerna

- 52 000 per barn till anvisningskommun för transportkostnader, utredningar, uppföljningar tolk, god man mm.
- 1 350 kronor per dygn för boende för ensamkommande barn som är asylsökande eller har uppehållstillstånd, anvisningskommun
- Faktiska kostnader för unga asylsökande 18-20 år för LVU-placeringar eller motsvarande behov av placering med stöd av Socialtjänstlagen.
- 750 kronor per dygn för ensamkommande unga 18-20 år som har uppehållstillstånd

Synpunkter på ny ersättningsmodell för mottagande av ensamkommande barn och unga

Vellinge kommun avstår från att kommentera förändringar på ersättningsnivåerna för ankomstkommunerna, då Vellinge kommun inte är någon ankomstkommun.

Allmänna synpunkter

Regeringskansliets Promemoria fastslår att den stora ökningen av antalet ensamkommande barn under år 2015 har medfört utmaningar i kommunerna och att det är viktigt att värna kvalitet och säkerhet i mottagandet av ensamkommande barn och unga. Regelverken måste ta hänsyn till kommunernas förutsättningar och bidra till en effektiv användning av skattemedel. Skattemedel ska naturligtvis användas ansvarsfullt och de samlade statliga utgifterna för mottagandet av ensamkommande barn och unga måste vara rimliga i förhållande till andra offentliga utgifter. Vellinge kommun instämmer i detta.

I Promemorian står också att en viktig utgångspunkt för förändringar i ersättnings-systemet för ensamkommande barn är, att inte försämra förutsättningarna för att barn ska få ett bra omhändertagande. **Som kommun tror vi att en förutsättning för att förändringarna i ersättningssystemet ska fungera i verkligheten, är att Inspektionen för vård och omsorg (IVO) parallellt får i uppdrag att se över befintliga regelverk för vård- och omsorgsansvar av ensamkommande barn och unga.**

Vellinge kommun är även överens med Regeringskansliet om att dagens system för ersättning till kommunerna för mottagande av ensamkommande och unga inte är ändamålsenligt. Vellinge kommun ställer sig positiv till administrativ förenkling, ett kostnadseffektivt regelverk och ett nytt ersättningssystem men det måste finnas rimliga förutsättningar och tid för ett omställningsarbete i kommunerna. En förändring av

ersättningssystemet med genomförande redan till 2017-01-01, anser Vellinge kommun därför inte vara genomförbart. Att införa systemet 2018-01-01 verkar vara mer rimligt. Ett nytt ersättningssystem måste också innebära att kommunerna får utbetalt sina medel för ansökta ersättningar från Migrationsverket snabbare än idag. Det är oacceptabelt med väntetider på 1-2 år, vilket idag är vanligt förekommande. De sena utbetalningarna överensstämmer INTE med anvisningarna i förordning (2016:39) om mottagande av visa ensamkommande barn. Betalningen ska ske kvartalsvis i efterskott. Detta innebär att kommunsektorn får agera bank åt staten, vilket INTE överensstämmer med kommunallagens regler om den kommunala kompetensen.

Konsekvenser av föreslagen ersättningsmodell

Genom de statliga ersättningarna ska kommunerna ges ekonomisk ersättning för mottagandet av ensamkommande barn och unga så att trygghet och kvalitet i mottagandet kan upprättas. Då Vellinge kommun tvingades att upphandla och teckna avtal för HVB-hem i kommunen med driftsentreprenörer i en mycket ansträngd situation, under hösten 2015, har Vellinge kommun kostnader som överstiger de schablonersättningar som beskrivs i det nya ersättningssystemet (se ovan). Dessa avtal sträcker sig fram till hösten 2018. Vellinge kommun ser det som en förutsättning för införandet av nytt ersättningssystem att staten ersätter kommunerna för den uppsägningstid som följer med ingångna avtal.

Den nya ersättningsmodell innebär en kostnadsökning för Vellinge kommun motsvarande $107 \text{ placeringar} * 550 \text{ kr} * 365 \text{ dygn} = 21,5 \text{ mkr}$ utöver de 7,2 mkr som inte ersätts i nuvarande ersättningsmodell. Totalt för kostnadsökning för ensamkommande boende i HVB-hem 28,7 mkr.

Lagt förslag innebär att Vellinge kommun skulle få ett utökat ekonomiskt ansvar för delar som tidigare varit statligt finansierade. Detta överensstämmer inte med överenskommelsen mellan staten och Sveriges kommuner om den så kallade finansieringsprincipen.

Vellinge kommun förutsätter att staten kommer ersätta kommunsektorn för gällande avtal som ingåtts med driftsentreprenörerna och fastighetsägare som löper efter den 1 januari 2017, som är hänförliga till nuvarande ersättningssystem.

Sammanfattning

Vellinge kommun vill framföra följande synpunkter:

En förändring av ersättningsmodellen måste följas av ett uppdrag till IVO att se över befintlig lagstiftning/regelverk för vård- och omsorgsansvar av ensamkommande barn och unga.

Övergångsregler införs som motsvarar kommunsektorns kostnader för ingångna avtal.

Positiv till införandet av schablonsersättningar från staten till kommunsektorn om full kostnadstäckning uppnås i förhållande till kraven i gällande lagstiftningen. Detta underlättar det administrativa arbetet både för staten och kommunsektorn.

Det är inte rimligt att förändringen träder i kraft 1 januari då kommunsektorn inte hinner ställa om verksamheten tillsdessa.

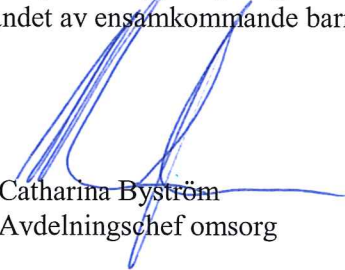
Såsom förslaget är utformat kan det få stora ekonomiska konsekvenser för kommunsektorn.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

Översända tjänsteskrivelsen som yttrande på Regeringen Promemoria – Ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga.

Åke Grönyall
Ekonomidirektör

Catharina Byström
Avdelningschef omsorg